

متن پرسش

بسم الله سلام علیکم: مدتی است مباحث برهان صدیقین و حرکت جوهری را دنبال می‌کنم و از ابتدا مساله ای در ذهنم بود. هنگامی که می‌خواهیم عین وجود نبودن دیوار را ثابت کنیم یا می‌خواهیم بحث از جوهر و عرض بکنیم، ظاهراً به نکاتی توجه نمی‌شود. ۱- کل عالم ماده، فقط از ماده است! همان طور که می‌گوییم صندلی اعتبار ماست، چوب هم اعتبار ماست! آب هم اعتبار ماست. مگر نه این که الان هم به این نتیجه رسیده‌اند که عالم از الکترون و پروتون ساخته شده و البته می‌دانیم که این الکترون و پروتون هم نظریه است... مخلص کلام آن که چرا موقع بررسی احوالات عالم ماده به (مثلاً) سیب اصالت می‌دهیم و به بررسی جوهر و اعراضش می‌پردازیم؟ مگر سیب چیزی غیر از ماده است؟ کجای کار دچار اشتباه می‌شوم؟ ۲- آیا ما حرکت در اعراض را قبول داریم؟ از کجا معلوم قرمزی امروز سیب همان سبزی دیروز است؟ مگر این که منظور رنگ باشد یعنی سبزی رنگ سیب بود و قرمزی هم رنگ سیب است! ۳- تقریباً تمامی تغییرات اعراض اثر حیات است. یعنی به نحوی حیات موجود زنده در آن حرکت، موثر بوده. از قرمز شدن سیب تا گندیدن آن توسط باکتری‌ها! آیا حیات به حرکت جوهری ربط دارد؟ با تشکر التماس دعا

متن پاسخ

- باسمه تعالی: سلام علیکم: ۱- در بحث حرکت جوهری ادعای اصلی آن است که ذات عالم ماده عین حرکت است و در متن این ادعا شواهدی مثل تغییر اعراض که صورت ظاهری جوهر است، مدّ نظر قرار می‌گیرد و لذا در این روش از خود ماده به ماده نگریسته شده است تا آن‌چه در ذات ماده هست یعنی حرکت مدّ نظرها قرار گیرد. مثل این‌که شما سردی هوا را از عکس‌العمل خود هوا یعنی سنگین‌شدن هوای سرد مدّ نظر قرار دهید ۲- در مباحث حرکت جوهری روشن شد که علاوه بر حرکت در جوهر، حرکت در اعراض را جناب صدرالمتألهین پذیرفته است و به همین جهت گفته می‌شود رنگ قرمزی امروز همان سبزی دیروز است زیرا در متن رنگ یعنی عرض این حرکت واقع شده است ۳- موضوع را نباید در سیر بحث تغییر داد. چرا یک‌مرتبه بحث حیات را به وسط آورده‌اید؟ علت حرکت باید حرکت باشد معلوم است که اگر حیات از موجود ذی‌حیاتی خارج شود دیگر حرکت ذاتی شیئی مادی از کنترل نفس ناطقه خارج می‌شود و حرکت، مستقیماً موجب گندیدن مثلاً سیب می‌گردد. قبل از آن هم حرکت بود ولی در کنترل نفس ناطقه یعنی عامل اصلی حیات بود که موضوع بحث حرکت جوهری نیست. حرکت جوهری ثابت می‌کند که وجود در مرتبه‌ای از مراتبش عین حرکت است و

ریشه‌ی حرکات در عالم ماده به ذات عالم ماده مربوط است. موفق باشید